УНИВЕРСИТЕТ
по Архитектура, Строителство и Геодезия
1046 София, бул. "Хр. Смирненски" №1
Регистрационен индекс и дата
465/15.06.2026

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р арх. Гергана Наскова Стефанова
Департамент „Архитектура", Нов български университет (НБУ),
професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия,

за придобиване на научната степен „Доктор"
по професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „АРХИТЕКТУРА НА СГРАДИТЕ, КОНСТРУКЦИИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И ДЕТАЙЛИ"

с кандидат **АРХ. ЕМИЛ ЯВОРОВ МИХОВ**
докторант към катедра „ИНДУСТРИАЛНИ СГРАДИ" УАСГ,
научен консултант: доц. д-р арх. ЙОРДАН ХРИСТОВ
с дисертационен труд на тема:

АРХИТЕКТУРА НА ХИБРИДНИТЕ ПРОИЗВОДСТВЕНИ СГРАДИ В КОНТЕКСТА НА ЧЕТВЪРТАТА ИНДУСТРИАЛНА РЕВОЛЮЦИЯ

Становището е изготвено според въз основа на заповед № 368/14.05.2026 г. на Ректора на УАСГ.

1 Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Обект на изследването са хибридните производствени сгради, свързани с комбинирането на производствена и непроизводствени дейности, като са разгледани характеристиките на функциите; организацията в рамките на сградата; обемно-пространствените, конструктивните, инсталационните и градоустройствените особености и специфичния архитектурен образ. Изследването обхваща хибридни производствени сгради у нас и в чужбина - концептуални разработки, визионерски проекти и реализирани примери през XXI век, като е направен паралел между българския и чуждия опит.

2 Обоснованост на целите и задачите в дисертационния труд

Темата е избрана заради все по-широкото приложение на хибридните производствени сгради, както във връзка с навлизането на безотпадните технологии, така и с насърчаването на градското производство. Оттук и необходимостта от задълбочено изследване на архитектурно-конструктивните и планировъчните особености на самите хибридни производствени сгради. Целта на докторанта е да докаже, че хибридните производствени сгради имат специфична обемно-пространствена типология и да разработи разработи модел за хибридна производствена сграда за приложение в градска среда с висока плътност.

3 Методология и методика на изследване

За постигане целите и задачите авторът прилага комплексен подход, базиран на широка гама от научни методи, използвани гъвкаво самостоятелно или в комбинация. Избраната методика на изследване съответства на целта и задачите, които докторантът си е поставил в отделните етапи на узследването. В глава 2 е извършен структурен анализ на функционалното съдържание на сградите и е направен критериален анализ на аспекти на архитектурното решение, свързани организация на отделните дейности в рамките на обща сграда. В глава 3, на базата на комплексен анализ и синтез на данните от първите две глави, е създаден авторски модел, съобразен с българската реалност.

4 Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам посочените научни приноси в труда по начина, по който са формулирани от докторантът. Той правилно ги е обобщил в две основни групи: научно-теоретични и професионално-практически приноси, които съответстват на категориите научни и научно-приложни приноси.

Приносите имат различна степен на тежест, като според мен най-важните от научните са:

- Чрез анализ на световната практика са установени характерни особености на архитектурните решения, свързани с функционалната структура,

пространствено-функционалната организация, конструктивните системи и организацията на достъпа до отделните функции.

- Установени са спецификите, проблемите и тенденциите при съвременните реализации реализирането на този тип сгради.
- Дефинирани са варианти на решение за хибридни производствени сгради, отразяващи различните разновидности на функционално съдържание и функционална организация.

И от научно приложните приноси:

- Създаденият приложен модел за хибридна производствена сграда като предпоставка за оптимизиране на решенията с подобна архитектурна форма.
- Разработените 8 концептуални решения за хибридна производствена сграда и е доказана тяхната приложимост.
- Предложените изменения в нормативната рамка, насочени към подпомагане внедряването на тази архитектурна типология в българската практика.

Изследването представлява интерес и ще бъде от полза:

- За архитектурната теория в областта на бъдещите реконструкции на промишлените зони и проектирането на хибридни индустриални сгради заради съвременните тенденции за трансформация на работната среда и високотехнологичните произдства.
- за студенти, докторанти и специализанти, които се занимават с изследване и проектиране на подобен тип урбанистчни решения и сгради;
- за участниците в инвестиционното проектиране – онагледяване на възможностите и потенциала на подобен тип архитектурна форма, както и за потенциалните ползи от функционално смесване в рамките на обща сграда.

5 Преценка на публикациите по дисертационния труд

Докторантът има две самостоятелни научни публикации по темата на труда:

- Михов Е., „Хибридни производствени сгради в градска среда – модели и реализации“, Сборник доклади на X Международна научна конференция по архитектура и строителство ArCivE 2021 29 Май 2021 г., бр. 3-2021, стр. 105, ISSN 2535-0781.
- Михов Е., „Градско производство – историческо развитие и съвременни тенденции“, Сборник резюмета на XXI международна научна конференция по строителство и архитектура ВСУ'2021 14-16 Октомври 2021 г., стр. 48, ISBN 978-954-331-117-0.

И една в съавторство с ръководителя си:

- Христов Й., Михов Е., „Развитие на промишлената архитектура в България по отношение на хибридни пространства и смесени сгради в контекста на фабриката на бъдещето“ – Годишник на Университета по Архитектура, Строителство и Геодезия, Том 56, 2023 г., бр. 4, стр. 1711, ISSN 2534-9759.

6 Цитиране от други автори, отзиви в научния печат и др.

До настоящия момент не са известни цитирания от други автори.

1 Мнения, препоръки и бележки

Докторантът демонстрира обширни познания по отношение на разглеждания проблем. Дисертационният труд показва едно задълбочено изследване, основаващо се на забележително голям брой примери - 50, от целия свят, обхващащи съчетаването на различни производствени и непроизводствени функции. Авторът предлага конкретни обемно пространствени модели, главно за София, съобразени с различни градоустройствени показатели в съответните зони.

Представена е богата библиография с печатни, цифрови и интернет източници на няколко езика. Използваната литература е добросъвестно и коректно цитирана. Впечатляващ е големият брой на илюстрациите – под формата на чертежи, схеми, фотографии, визуализации и други.

Препоръката е насочена към комуникирането на постиженията в труда с архитектурната професионална общност – публикуване на дисертацията или отделни глави в архитектурни списания, включително и в чужбина.

1 Заключение

Идеята на представената разработка е необходима и актуална. Тезата е защитена аргументирано и убедително. Поставените цели са постигнати.

Дисертационният труд показва обширните теоретични знания по специалността и способностите за самостоятелни научни изследвания на докторанта.

Изследването допринася за прилагането на научните постижения на докторанта в практиката, обогатяването на съществуващи знания и допълването на учебни програми.

Като член на научното жури давам положителна оценка на дисертационния труд и гласувам за присъждане на научната и образователна степен „Доктор“ в професионално направление 5.7 Архитектура, строителство и геодезия, научна специалност „АРХИТЕКТУРА НА СГРАДИТЕ, КОНСТРУКЦИИ, СЪОРЪЖЕНИЯ И ДЕТАЙЛИ“ на арх. Емил Михов.

София, 08 юни 2026 г.

.....

(доц. д-р арх. Гергана Стефанова)